

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta pedagogická
Katedra českého jazyka a literatury

HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
posudek oponenta

Práci předložila: Valíčková Anna

Název práce: Výuka českého jazyka a literatury na ZŠ Bor za minulého režimu

Hodnotitel: Mgr. Jiří Novotný

1. CÍL PRÁCE:

Vhled do vzdělávacího procesu normalizačního období za použití metod orální historie. Autentický sběr dat čerpaný z regionálních archivních zdrojů, dále z rozhovorů s pamětníci. Cíl splněn.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ:

Bakalářská práce plní požadované obsahové nároky; za zvlášť důležitý považujeme necenzurovaný a autorizovaný rozhovor s vybranou narátorkou. Její názory na poslední půlstoletí vývoje české společnosti (zde především školství) sice považujeme za šokující, místy až skandální, ale naštěstí hodnotíme poměrně zdařilý výstup bakalářky, nikoli pamětnice, která se aktivně podílela na hrůzných deformacích českého školství v období normalizace, ale do dnešní doby ji nic nezviklalo a patrně nikdo nepoučil. Na její manipulace a omyly – z nichž se mimochodem sama opakovaně usvědčuje – upozorníme níže.

Autorce díla vytýkáme především to, že lépe a podrobněji neanalyzovala narátorkino sociální zázemí a více se nezajímala o její společenskou angažovanost v normalizačním období. Nevadí, autorka vzpomínek naštěstí sama sebe zařadila, a je jí tedy třeba poděkovat – přes všechny výhrady, které máme k jejím názorům – za ochotu a upřímnost, která u ctitelů starých pořádků nebývá obvyklá.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA:

Kompoziční členění díla považujeme za zdařilé, poznámkový aparát se seznamem literatury za excelentní. Výhrady máme snad jen k drobnostem týkajícím se formátování poznámek (např. s. 8, 9); dále upozorňujeme na několik závažnějších ortografických chyb, především syntaktických (např. s. 8, 18, 21). Drobných nedostatků je v textu více, ale nedegradují celek.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE:

Autorka nás nenechává na pochybách, že pronikla do problematiky ideologické podstaty minulého režimu, o to více litujeme, že nedokázala jednotlivé informace získané od pamětnice lépe zhodnotit a zařadit. Zvlášť kvitujeme autorčino zdůraznění role pedagogického subjektu v určitém regionu země (s. 12); cenné jsou také vzpomínky na vybrané osobnosti pedagogů na plzeňské pedagogické fakultě.

Zaměříme-li se na několik dílčích nedostatků, ptáme se nejprve, proč nebyla lépe popsána cesta pamětnice a její rodiny do Boru (s. 12)? Komunikuji-li s někým a žádám-li ho o autentické svědectví, měl bych detailně znát jeho sociální zázemí, životní curriculum a jeho

společenskou angažovanost v komunikované době. Dále pozor na ČSR/ČSSR (s. 15), s ohledem na rok 1960; na s. 15 dále pozor na studijní *kruhy*, nikoli okruhy; pozor také na „ruský“ anachronismus na s. 31; na zmatek v informacích o studijních motivacích pamětnice (s. 12, 13, 22, VIII) ve smyslu, který předmět byl první volbou a který doplněním aprobace; na zavádějící informaci o rušení sběru léčivých rostlin (s. 30) po roce 1989 = patrně v Boru, jinde sběr nadále fungoval a žáci základních škol v něm soutěžili.

V samém závěru jsme nuceni konstatovat, že se nám rovnalo pročitání vzpomínek pamětnice nefalšovanému peklíčku, ale snad právě proto, že memoáry bakalářka nedokázala (až na výjimky) odpovídajícím způsobem hodnotit a komentovat. Jak již bylo ale uvedeno, hodnotíme práci autorky textu, nikoli názory pamětnice. Těch manipulací a protimluvů, kterých se soudružka učitelka ještě v dnešní době dopouští (čímž ale bohudík kádruje sama sebe), např. na s. 37: diktáty byly zpravidla nepolitické (srovnejme se třemi ukázkami níže + s autorčinou pohotovou reakcí na s. 38, zde je ale třeba upozornit na to že autorka příliš nepochopila funkci kontrolních diktátů – s. 39, které se realizovaly ještě v 90. letech zcela běžně); na s. 41: *učitelům českého jazyka nebylo nikdy vyčítáno...* (patrně jak kterým); *autoři nebyli zakázáni žádní... žádná cenzura učení nebyla...* (s. IX) a *komunistický režim nás nijak neomezoval... nejsem si ničeho vědoma...* (s. XII), *omezování žádné nebylo* (s. XVI) – porovnejme s dalšími pohledy pamětnice (*asi trošku omezující* – s. XII; *cenzura? – myslím, že akorát v té literární výchově* (s. XV). Další, až hrůzné, názory raději nekomentovat (s. XIV – oslavy osvobození americkou armádou; s. XV – kritické myšlení; s. XVII – zbytečné informace ze Západu). Raději nepokračovat, ale ke škodě věci, protože pamětnice prezentovala také řadu bystrých postřehů a nezpochybnitelných pravd (s. X – návaznosti, vývoj; s. XI – soudržnost kolektivů, výchova talentů; s. XIII – nároky kladené na žáky).

Nemůžeme proto bez značných rozpaků přijmout informaci uvedenou v samém závěru (s. 49), že na základě informací pamětnice autorka došla k určitým *závěrům*. Na to pozor! ... protože jsme konfrontováni s politováníhodnými fakty: soudružka učitelka dále působí (třicet let po Sametové revoluci) ve školství a jednou odejde na zasloužený odpočinek s pocitem dobře vykonané práce. Jenomže její světonázor doslova bije do očí...

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:

Rodina se přestěhovala do Dolů, ale kde je hledat?

Viz závěrečný odstavec na s. 30. Pokuste se odhadnout ideologickou pozici mluvčího (autor kronikářského záznamu). Poselství bakalářské práce náhle nabyde specifického významu a budou objektivizovány a zhodnoceny názory, které často bohužel zůstaly jen mezi řádky.

6. NAVRHOVANÉ HODNOCENÍ:

Bakalářskou práci doporučuji k obhajobě s průměrným hodnocením; autorka místy ulpěla pouze na povrchu a rezignovala na hlubší analytický vhled do vybrané problematiky.

Velmi dobře

Datum: 6. června 2024

Podpis:

Senklaší s originálem
Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická
katedra českého jazyka a literatury
Jedlička